

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa E. P.
przeciwko Ministerstwu Spraw Zagranicznych w W.
o zadośćuczynienie za rozstrój zdrowia spowodowany mobbingiem,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 4 października 2016 r., sygn. akt XXI Pa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i odstępuje od obciążania powódki kosztami postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka E. P. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 4 października 2016 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie: art. 42 § 4 k.p. w związku
z art. 94 § 2 k.p. i art. 94³ § 1 i 2 k.p., przez błędne uznanie, że działanie
pозwanego pracodawcy polegające na kierowaniu powódki do wykonywania
czasowo powierzonych czynności było zgodne z prawem już z uwagi na podpisanie
przez powódkę aneksu do umowy o pracę skutkującego przeniesieniem jej
do Biura [...], a przez to nie stanowiło mobbingu, bez odniesienia się do charakteru
powierzanych powódce prac, podczas gdy wykładnia powołanych przepisów
prowadzi do wniosku, że uprawnienie pracodawcy w organizacji pracy i powierzaniu

pracownikowi zadań znajduje ograniczenie w konieczności powierzania pracownikowi wyłącznie pracy zgodnej z posiadanymi przez niego kwalifikacjami, natomiast powierzanie prac nieodpowiednich do jej kwalifikacji zawodowych i doświadczenia pracownika spełnia przesłanki mobbingu; art. 94³ § 1, 2 i 3 k.p., przez błędne uznanie, że powstanie rozstroju zdrowia w wyniku wykonywania pracy nie może być związane z mobbingiem, a np. wypadkiem przy pracy, podczas gdy bezprawność skierowania do danej pracy uzasadnia wniosek, że wykonywana w tych warunkach praca skutkująca rozstrojem zdrowia jest wywołana mobbingiem; art. 299 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., przez zanegowanie *a priori* znaczenia dowodowego zeznań powódki przez wskazanie na subiektywizm jej relacji jako strony w ogólności oraz subsydiarny charakter tego dowodu i brak zaistnienia w sprawie wątpliwości, które uzasadniałyby jego dopuszczenie, podczas gdy deklarowane uprzednie wyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy powinno skutkować niedopuszczeniem dowodu, a dowód ten został dopuszczony i przeprowadzony i pomimo to Sąd w rzeczywistości zaniechał jego oceny, podważając celowość samej instytucji; art. 233 § 2 k.p.c., „przez brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego materiału dowodowego, przejawiającego się w pominięciu podczas oceny zeznań I. W. a także innych świadków zawnioskowanych przez pozwanego okoliczności, iż byli oni pracownikami pozwanego, byli przynajmniej w części osobami prezentującymi zachowania nieprawidłowe wobec powódki, a przez to byli zainteresowani w określonym rozstrzygnięciu, zaś dokonywanie ustalenia, że zeznania I. W. są wiarygodne z powołaniem się na jej największą wiedzę wynikającą z faktu zajmowania określonego stanowiska było w istocie sprzeczne z logiką, ponieważ nawet potencjalnie najszersza wiedza świadka nie może być uznawana za wyznacznik jego prawdomówności, zwłaszcza gdy, jak to miało miejsce w niniejszej sprawie, świadek ten był osobą, w którą m.in. wymierzone były zarzuty powódki odnośnie działań pracodawcy, przy czym Sąd jednocześnie odmówił wartości dowodowej zeznaniom świadków powódki wskazując na ich emocjonalne nastawienie względem pozwanego, które to zróżnicowanie w ocenie wpływu podobnych czynników na wiarygodność dowodów w zależności od tego, czy są dowody zbieżne, czy też sprzeczne z postawioną tezą, świadczy o całkowitej

dowolności dokonanej oceny, jej wybiórczości, a przez to skutkującej nieprawidłowym ustaleniem stanu faktycznego sprawy”.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując że „skarga jest oczywiście uzasadniona”.

W odpowiedzi na skargę strona pozwana – Ministerstwo Spraw Zagranicznych wniosło o nieprzyjęcie jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Wypowiedzi skarżącej nie przekonują o kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa. Powołując argument o nieadekwatności powierzanych obowiązków pracowniczych do poziomu kwalifikacji, skarżąca ogólnie określa je jako „sporządzanie depesz, porządkowanie dokumentów”, nie nawiązując w tym zakresie do podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku, z której wynika

zatrudnienie powódki na wielu stanowiskach z różnym zakresem obowiązków. Dalsze zaś wywody ograniczają się do konkluzji, że działania pracodawcy nacechowane były szykaną a nadto doprowadziły do obniżenia u powódki poczucia własnej wartości i przydatności, co wypełnia przesłanki mobbingu, który przyczyną rozstroju zdrowia związany był z mobbingiem. Taka treść wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przekreśla możliwość stwierdzenia oczywistej i widocznej *prima facie* wadliwości zaskarżonego wyroku w zakresie subsumcji ustalonego stanu faktycznego pod przepisy prawa materialnego wskazane w podstawach kasacyjnych.

Jeśli zaś chodzi o zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania, to sprowadzają się one do kwestionowania ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji. Tymczasem wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzenie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, LEX nr 230204; z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, LEX nr 238975; z dnia 5 września 2008 r., I UK 370/07, LEX nr 785533; z dnia 23 listopada 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 76; z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405 oraz z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Oznacza to, że spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie może być przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który jest związany – zgodnie z art. 398¹³ § 2 – ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, LEX nr 475287).

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej

skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie odpowiednio stosowanego art. 102 k.p.c.